

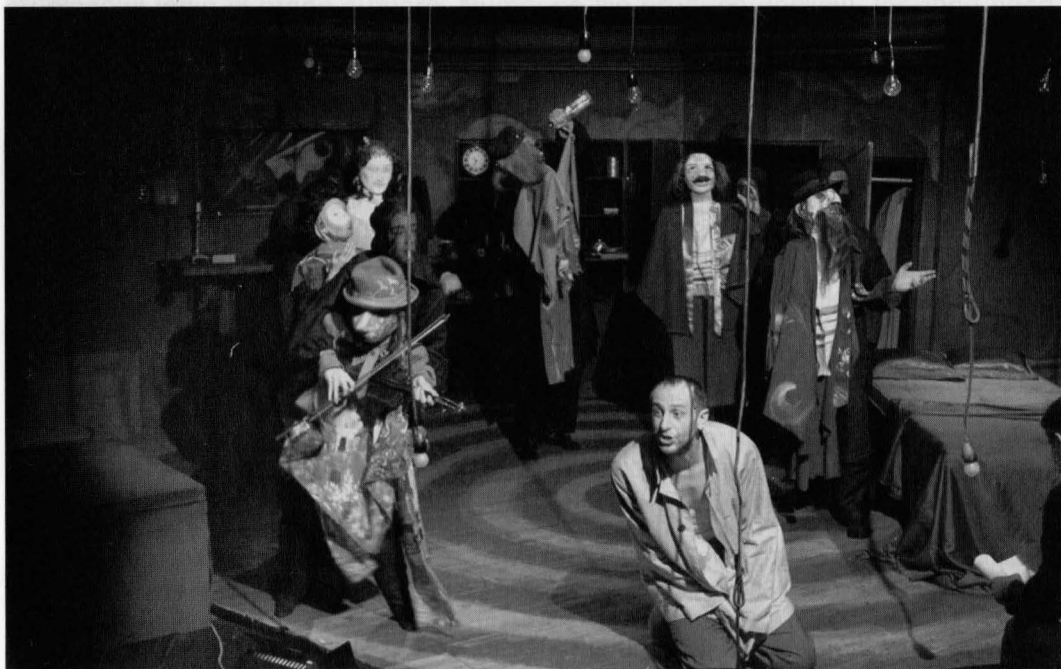

Crenguța MANEA

Păpușarul Hausvater

De ce un deținut evreu, artistul marionetist *Finkelbaum*, evadat spre sfârșitul celui de-Al Doilea Război Mondial din lagărul de la Birkenau – iadul pe Pământ... – nu-și părăsește ascunzătoarea, un mic apartament berlinez, până prin 1953?! Frică încuibată până în cele mai adânci fibre ale trupului și sufletului, diagnostic clinic de paranoia și tulburare anxioasă, protest îndreptat împotriva falsurilor, a jumătăților de adevăr care încercau să acopere, să poleiască o Europă devastată de război... câte ceva din toate, și, mai ales, nevoia lui *Finkelbaum* de a menține memoria lumii pe care a pierdut-o.

Aflat după o recentă colaborare de menționat cu Cătălina Buzoianu (spectacolul *Magicianul din Lublin*, dramatizare după Isaac Bashevis Singer), într-un ritm care dovedește elan de producție, cu un program repertorial ce-i definește identitatea și funcția de a prezerva și promova cultura comunității pe care o exprimă, totuși, uneori prea dispus să acorde concesiuni unui divertisment facil, Teatrul Evreiesc de Stat prezintă o nouă premieră. ***Păpușarul*** de Gilles Segal (născut la Fălticeni, a emigrat în prima tinerețe în Franța, autorul este cunoscut atât ca actor, cât și ca dramaturg de succes) este o montare care se inspiră din povestea acestui personaj, *Finkelbaum*. Spectacolul lui Alexander Hausvater încearcă să facă o istorie credibilă din nebunia și pasiunea păpușarului, din imagini în care se intersectează fragmente de trecut (copilăria, tradițiile comunității evreiești căreia îi aparține eroul, iubirea și nunta, prima trupă și primele spectacole) cu cele ale prezentului; imaginația eroului ar trebui să le dea dreptul la existență, o existență mai puternică decât cea concretă a Berlinului postbelic, devenit deja teatru al Războiului Rece. Crediința unui artist în adevărul ficțiunilor sale le dă forța de a concura realitatea. Dar credința singură nu e suficientă,

și aceasta nu doar în arta teatrului; la fel de necesară mai este și știința iluziei, tehnica aceea atât de bine folosită, încât se topește în adevărul creației, al scenei în acest caz, iar „cusăturile“ nu se mai văd; sau, dacă ele sunt la vedere, convenția este expusă și asumată ca atare prin modalitate estetică și tehnici scenice.

Povestea păpușarului Finkelbaum este interesantă, mai degrabă ar putea fi, dacă mijloacele și limbajul teatral ar funcționa, iar scena s-ar umple de viață. Dar tocmai asta nu se întâmplă.

Regizorul a ales să aducă împreună pe scenă actori și marionete, intenția fiind aceea de a însufleți spațiul claustrării voite a lui Finkelbaum, nereușita având drept cauză, pe de o parte, tehnica precară a actorilor în mânărea marionetelor, iar pe de altă parte, felul neizbutit în care sunt ele realizate, urâte și aproape nefuncționale, greoaie. Eforturile există, sunt vizibile din partea întregii distribuții, dar ele nu trec dincolo de rampă, nu se transformă în iluzie teatrală care să cucerească publicul, convenția nu e convingătoare – uneori, cade chiar în ridicol, ca atunci când ușa presupus ținută încuiată și pe care Proprietăreasa imobilului tot încearcă să o forțeze, abia se ține închisă, iar decorul tremură ca frunza-n vânt... – și tot ceea ce presupune tehnică de scenă, funcționarea ei chiar la vedere, nu susține construcția spectacolului. Dincolo de frumoasele intenții, „firele“ se văd într-un mod neglijent, păpușile și actorii se mișcă, dar sufletele lor și al spectacolului sunt în altă parte, iar „păpușarul“ Hausvater nu a găsit forța de a-i anima. La următoarea întâlnire, poate minunea se va petrece...

Teatrul Evreiesc de Stat – Păpușarul de Gilles Segal. Regia: Alexander Hausvater. Scenografia: Viorica Petrovici. Muzica: Yves Chamberland. Cu: Constantin Florescu (Samuel Finkelbaum, Ofițerul SS), Nicolae Călugărița (Popov, Spencer, Weissfeld, Doctorul), Rudy Rosenfeld (Schwartzkopf), Natalie Ester (Proprietăreasa), Alexandra Fasolă (Rachel), Marius Călugărița (Tzvika, Nebunul, Doctorul), Iolanda Covaci (Leah, Copilul, Clarinetista, violonista), Shimon Darius Daradici (Avraam Finkelbaum), Anka Levana (Tecia, Mama, Păpușa Blondă), Viorel Manole (Marian Simion (Adam, Rabinul). Data premierei: aprilie 2010.